

Några av cirkeldeltagarna utanför Hägerbergets gamla skolhus. Från vänster: Nils Karlsson, Mona Ludvigsson, Margit Larsson, Linda Persson, Ester Wikström, Vidar Janson (1992).

En studiecirkel har dokumenterat Hällekils historia

I början av 1990-talet gav Folkbildningsförbundet studieförbunden möjlighet att dokumentera svenska byars historia genom rikskampanjen *Landsbygd 90/Hela Sverige ska Leva*. I studiecirkelkar gjordes systematiska inventeringar av torp och gårdar. Med hjälp av ett centralt utarbetat studiematerial med tillhörande handledning i att använda kartor och arkiv kunde bybor och bygdeintresserade dokumentera sina byars historia för kommande generationer. Man samlade foton och skrev ner berättelser. Man tog reda på mesta möjliga uppgifter om varje fastighet; tidigare ägare, arealer, djurbestand, odlingar etc. Grupperna samlades i cirkeldeltagarnas hem, kontaktade nyckelpersoner och sökte fakta i arkiv. Främst intervjuade studiegruppen personer som sedan länge bott i bygden. På platser där det funnits rester av boplatser sattes skyltar upp med namn på torpet och namnet på den som senast bodde där. Material och skyltar finansierades med bidragsmedel inom rikskampanjen.

Flera av de som deltagit i studiecirkeln i Hällekil var själva delar av Hällekils historia. Ester (1910-1998) och Vidar (1914-2006) levde hela sina långa liv i Hällekil och de fann

särskild glädje i cirkelarbetet. Gunnar i Dalera (1928-1998) hjälpte studiecirkeln bl.a. med att hitta den gamla Sättervägen. Margit (1916-1998) från Mangärdet var dotter till kommunalrådet i Övre Ulleruds kommun. Hon hade varit banktjänsteman i Olsäter, senare i Munkfors. Margit släppte aldrig kontakten med hembygdens folk.

Det urval av texter om Hällekils historia som är med i denna sammanställning är huvudsakligen material som Hällekils studiecirkel samlat. Arbetet leddes av studieorganisarören Nils Karlsson, Tillsammans med Nils Karlsson NBV har Mona och Lennart Ludvigsson varit drivande i inventeringsarbetet. I början av deltog Birgitta Modin. Sven-Åke Modin har bidragit med sin forskning om soldater och soldattorp.

Hällekils gemensamma historia

Åren går och de gamla Hällekilsborna som gjort ett fantastiskt forskningsarbete har gått ur tiden. Sedan 1990-talet har förhållandena förändrats och det har varit ett oöverstigligt arbete att komplettera och uppdatera uppgifterna nu, 20 år senare. Jag har tagit på mig uppgiften att göra en sammanställning och jag började med en webbsida. Det materialet var allmänt och kunde ge en bild av Hällekils gemensamma historia.

Under åren 2008-2014 var www.hallekil.se välbesökt. Bland kontakterna var redaktionen för tidskriften *Värmländsk Kultur*. Ett av tidskriftens månadstema skulle vara brunnskultur där beskrivningen av Hellekils brunns- och badanstalt skulle passa in. Jag fick uppdraget att lämna in ett manus. I stället för att skriva en saklig artikel om hälsobrunnen skrev jag en fiktiv berättelse om en dramatisk händelse i den miljön. Berättelsen publicerades i *Värmländsk Kultur* nr 5 2010. Den dramatiserade berättelsen uppskattades och jag inspirerades att författa fler skrönor som utgick från Hällekils dokumenterade historia. Det blev en bok. Romanen om *Kvällsveckan i Övre Ullerud* gavs ut på Norlén&Slottners förlag 2014.

I mitt fortsatta arbete har jag sammanställt materialet från hemsidan och uppgifter om de enskilda torpen och gårdarna (som inte ingått tidigare). På så sätt är nu hela materialet om Hellekils hemman samlat i en bokutgåva. Kapitlet om fastigheter och ägande förändras hela tiden. Det är inte uppdaterat utan sträcker sig tidsmässigt till de förhållanden som rådde fram till de sista åren på 1990-talet. Arbetet med studiecirkelns material har blivit en del av mitt liv, författandet en identitet. Jag vill tacka alla som läser om Hällekil, alla som inspirerat mig och alla som förmedlar Hällekils minnen vidare till kommande generationer. Maria i Hällekil 2014